

VOJNI INVALID

GLASILO UDRUŽENJA VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE S.H.S.

OBLASTNEGA ODBORA ZA LJUBLJANSKO IN MARIBORSKO OBLAST V LJUBLJANI

List izhaja 1. in 15. v mesecu. — Posamezna številka 1 Din. Naročnina mesečno 2 Din. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica.

Božična noč.

Božično noč naznanjajo zvonovi
in ljubezniv je njih odmev,
z dolin in brd se družijo glasovi,
vse vstaja v praznični odev.

Ljudje odhajajo od doma v cerkev,
napolnil se je Božji hram,
iz cerkve pa se sliši pesem pevcev
Zveličar se je rodil nam.

Če v hiši doma nimaš praznovanja,
drevesca ne božičnega.
Čeprav v nadlogah polnih tugovanja,
vesel si dneva svetega.

Saj Božič poln veselja in idile
spominja nas na lepe dni,
ko sveža noč spet zbujala nam spomine,
naš duh se mračni poživi.

Invalidski pacifizem.

Že v naših poročilih iz mednarodnega kongresa invalidov in bojnikov, ki se je pred kratkim vršil na Dunaju, smo omenili, da je zastopnik našega udruženja predsednik tov. polkovnik Lazarevič napisal v avstrijskem invalidskem glasilu članek o pacifizmu, ki je izšel v nemškem jeziku. Danes prinašamo dotični članek v celoti. In sicer se glasi:

Naše organizacije so se pojavile kot posledica dolge, krvave in v zgodovini nepozabne vojne.

Prvi, kateri smo se našli v tej vojni drug proti drugemu, smo bili Avstrijci in Srbi. Nabrusili smo meče in si zadali udarce. Navalili smo drug na drugega, toda ne za to, ker smo to želeli, temveč, ker nas je pognala v ta vrtinec neka druga sila, katera je gospodarila nad nami. Najmanj so pa želeli tega krvavega meteza na eni kakor na drugi strani baš oni, kateri se nahajajo danes v invalidskih organizacijah.

Tega tudi niso želeli oni naši tovariši, katerih grobovi so raztreseni širom Evrope.

Oni strašni fatum (usoda), katerega koren je skrit v dnu še vedno nekultivirane človeške duše, ta fatum se je spustil na Evropo in izzval vse one strahote, katere najizrazitejši ostanki so naši fizično pohabljeni tovariši invalidi, katerih danes šteje svet na milijone.

Zemeljska obla vendar ni tako majhna, da bi ne bilo mesta na njej za vse narode in za vse ljudi? Ali je naše življenje tako dolgo, da ga je treba drug drugemu nasilno jemati in skrajšati? Ali je navsezadnje naše življenje na

zemlji tako lahko in tako rožnato, da ga je treba drug drugemu obtežiti z medsebojnim puščenjem, ubijanjem in poškodovanjem?

Kadar danes gledamo za seboj in kadar gledamo v preteklost, se spominjamo vsega onega, kar smo osebno preživeli v prošlosti in tedaj se moremo po pravici vprašati: Čemu je bilo vse to potrebno?

V momentih hladnega, iskrenega presojanja naletimo nehoti na vprašanje: ali je mogoče, da je človek še po mučnem zadnjem krvoprelitju ostal najnepopolnejši stvor narave?

Toda — prošlost! V njej se ne more nič spremeniti; ne s premišljevanjem niti svetovanjem niti z delom. Edino kar se more storiti je da se iz te prošlosti črpa pouk za sedanjost, že samo to je mnogo. Ta pouk je dobrotvoren, ker on ne more dovoliti, da bi se v bodočnosti ponavljala težka krvava preteklost. Težko je onim ljudem in onim narodom za katere preteklost ni učiteljica za življenje.

Ako ima kdo, so invalidi prvi, da imajo pravico zahtevati od vseh narodov in vseh ljudi ozira na krvavo preteklost in na oni velik moder pouk, ki se iz nje izvije. In ta trenutek, ko so v kulturnem Dunaju združeni oni, katere so nekdaš delile žice in rovi, o priliki, ko so na Dunaju zbrani predstavniki invalidov skoro iz celega sveta, hočejo isti kot ena celina povzdigniti svoje glasove in zaklicati širom cele zemeljske oble: Dosti je bilo barbarstva! Pridimo k sebi in bodimo ljudje! Bodimo že enkrat tisto za kar smo se proglasili pred tolikimi vekmi — bodimo najpopolnejše božje stvarstvo!

Delegatsko zborovanje Zveze vojakov.

Našo zvezo, ki od dne do dne narašča, je treba na znotraj okrepiti in izpopolniti. Razna vprašanja in problemi, ki jih ima v svojem programu, zahtevajo razmotrivanje in debat, kar pa se ne more storiti v masi na vsakoletnem glavnem sestanku na Brezjah. Zato so tovariši funkcionarji letos na Brezjah sklenili, da se bodo sestali delegati vseh podružnic enkrat v Ljubljani in to se je zgodilo v nedeljo, dne 4. t. m.

Okoli 9. ure so se sestali v salonu gostilne pri Jerneju na Sv. Petra cesti. Bile so zastopane podružnice iz raznih krajev Gorenjske, Dolenjske, Notranjske in Štajerske.

Predsednik tov. major Colarič je otvoril zborovanje, pozdravil tovariše, zlasti oddaljene, ki so pokazali svojo agilnost in zanimanje in prečital nekatere pozdrave, zlasti g. generala Majstra.

V lepih besedah je obrazložil program, ki ga v idealu vrše nekdanji udeleženci svetovne vojne.

Nato je tajnik tov. g. Bonač obrazložil vse kar je zveza tekom leta podvzela in izvršila in kar ima za bodočnost v načrtu, zlasti sode-

lovanje pri postavitvi mnogih spomenikov in izvršitve dveh glavnih tovariških sestankov na Brezjah in v Petrovčah.

Blagajnikov namestnik tov. g. Orehek je prečital finančne postavke, nato pa je v okrepitev organizacije razvil svoj izdelan program tov. Matičič. Med njim je zlasti pozdravljati idejo, da bi se izdal vojni album s spomini, doživljaji in slikami iz vojne med slovenskimi polki. V splošni debati so se zavzemali vsi delegati za to krasno delo in sklenili, da se čimprej izvrši. Izvolili so tudi takoj tročlanski pripravljalni odbor, ki bo zbral vse gradivo. Knjiga bi po predvidenju stala okoli 20 do 30 Din. Odsek bo pripravljala tudi možnost izdajanja zvezinega glasila.

Tov. Tomc je obrazložil mizerni invalidski položaj in povdarjal, da naj se bivši vojni tovariši roko v roki z nami zavzemajo za njegovo izboljšanje.

Po skupnem kosilu se je nadaljevala debata o programu Podpornega fonda za slučaj smrti ali brezposelnosti, katerega je razvil tov. Stauder iz Trbovelj. Ideja se je zdela prav lepa pač pa so delegati spreviedeli v debati po-

samezne izvedbene težkoče. Najtežje bi bilo pobirati prispevke, ker pri tako razširjeni organizaciji, ko so raztreseni člani po oddaljenih vaseh, tehnično res skoro ni mogoče brez materialnega žrtvovanja spraviti v red predvideno blagajno. Za enkrat se v tem vprašanju ni moglo definitivno sklepati.

Po raznih debatah o jačanju in ureditvi organizacije je predsednik tov. g. Colarič zaključil oficijelno zborovanje. Posamezni oddaljenejši delegati so pričeli odhajati z vlaki domov, nekateri pa so se prijateljsko v družbi pomenili o raznih doživljajih iz vojne.

Tako je bil zaključen lepo uspeli prvi delegatski sestanek naših vojnih tovarišev.

Za brezplačno zdravljenje.

Naši invalidi vlagajo drug za drugim prošnje za povračilo zdravniških stroškov, ki so jih morali plačati posameznim uradnim zdravnikom.

V zadnjem času smo videli celo slučaje, da so uradni zdravniki vložili proti nekaterim invalidom sodniške tožbe na plačilo zdravstvenih stroškov. Invalidski zakon pove v členu 11., da so dolžni pregledovati invalide in jim dajati pomoč ter jih pošiljati v zdravljenje brezplačno najbližji državni ali samoupravni zdravniki. Vendar pa izraza pravilnik k invalidskemu zakonu k čl. 10., da se dobiva brezplačna zdravila samo v bolnici ob zdravljenju. Dalje pravi pravilnik k čl. 11., da morajo zdravniki vršiti pregled in dajati tudi zdravniško pomoč brezplačno. To zdravniško pomoč je razumeti v nujnih slučajih in krajših boleznih.

Iz vsega tega ni jasno kakšna je ta pomoč, ki jo morajo dajati zdravniki? Pod tem je mogoče razumeti, da so zdravniki dolžni nuditi vojnim žrtvam zdravljenje na ta način, da jih samo pregledajo, jim dajo navodila in recepte, za zdravila pa morajo skrbeti dotični sami. Zdravljenje brez zdravil pa ni mogoče! Pravilnik vendar pravi, da se dajejo zdravila brezplačno samo v bolnicah ob zdravljenju. Uradni zdravniki morajo kolikor nam je znano založiti svoje lekarne z lastnimi sredstvi. Razumljivo je, da ne bodo hoteli dajati zdravil potem brezplačno.

Prošnje invalidov, katere pošiljajo ministrstvu socialne politike za plačilo zdravstvenih stroškov, niso rešene. Pač pa so dali slučaj povod, da je izdalo ministrstvo socialne politike po naročilu ministrstva narodnega zdravja neko okrožnico približno sledeče vsebine:

»Na prošnjo nekega invalida za povračilo zdravniških stroškov je izdalo ministrstvo narodnega zdravja odlok z dne 7. oktobra 1927 Ad br. 43.120, ki jasno izraža stališče tega ministrstva v pogledu zdravljenja vojnih žrtev v obče.

Ta odlok je sledeči:

Ministrstvo je premostrilo cel predmet ter našlo na podlagi čl. 11. invalidskega zakona, da imajo vsi državni in samoupravni zdravniki brezplačno zdraviti obolele invalide in jim nakazovati pomoč proti temu, da nimajo imenovani zdravniki pravice do nikake nagrade za zdravljenje invalidov v takih slučajih.

V tem smislu je bila razposlana okrožnica vsem srezom, da obveste državne in samoupravne zdravnike.

Iz vsega tega vendar nismo na jasnem, v kaki obliki velja ta pomoč kakor smo že gori

navedli. Prepričani pa smo skoro, da v tem oziru ne bo nič boljše, kajti kakor smo omenili, ne bodo hoteli zdravniki žrtvovati svoja sredstva za zdravljenje vojnih žrtev, ako ne dobe ničesar povrnjenega.

Pri invalidskem narodnem fondu omenja invalidski zakon izrecno v čl. 90., da se uporablja tudi za zdravljenje invalidov, v kolikor se isto ne vrši v državnih zavodih. Ako hočemo imeti enkrat red v tem oziru, se ne more narediti drugače kakor, da je treba za zdravljenje invalidov najti sredstva, ker določba o brezplačnosti pri tem sistemu in stanju ne more nikdar roditi zaželenega uspeha. To se nam zdi le nekak apel, ki se pa ne bo nikdar upošteval v praksi.

Mi želimo, da se založi iz narodnega invalidskega fonda ali pa preskrbi v državnem budžetu posebna postavka specijelno za zdravljenje vojnih žrtev.

Invalid, ki rabi nujnega zdravljenja za svojo vojno poškodbo in je isto v mnogih slučajih nujno in zanj eksistenčnega pomena, se vendar ne more boriti proti vsestranskemu odporu. Kako pride invalid do tega, da se mora danes s svojimi sredstvi boriti za pomoč zdravljenja in če jih nima mogoče celo ostane brez zdravstvene pomoči? To vprašanje je treba postaviti na močnejšo podlago in zaščito ter napraviti popolno jasnost.

Zadeva je eden izmed glavnih predmetov za revizijo invalidskega zakona.

Podatki iz našega vprašanja.

Že zadnjič smo objavili članek, da je glavni naš pogoj za ohranitev pravic zlasti pa prejemkov vsakoletni državni proračun. Brez zadostne finačne podlage ne moremo ničesar dobiti četudi imamo še tako dober invalidski zakon. Ako zasledujemo delovanje vlade opazimo, da baš sedaj sprejema državni proračun, ki predvideva povsod minimalne postavke.

Za naše pravice smo že čuli, da se v prihodnjem proračunu za leto 1928.-29. ne bo moglo ničesar povišati. To pomeni, da ne bomo imeli prihodnje leto našega vprašanja nič boljšanega.

V materijelnem oziru se nam torej ne obeta nič uspehov. Delujmo na to, da se nas vsaj moralno malo boljše zaščiti. Imamo na primer dosti vprašanj, kjer se lahko nudi vojnim žrtvam na drug način boljša eksistenca. Letos ni mogel nihče od invalidov priti v državno službo, ker je finančni zakon prepovedal vsako novo nastavljanje izvzemši penzionistov. Ape-lirajmo, da letos, ako pride zopet omejitev, izvzamejo tudi vojne invalide in vojne žrtve sploh, kajti oni so kakor penzionisti in celo pri izvrševanju službe za državo pohabljeni. Ako se je letos izvzelo in vpoštevalo doslužene podčastnike, zakaj bi se ne z istimi pravicami pohabljenih vojakov, ki sploh za fizično delo niso sposobni.

Pa tudi potom posredovalnic za delo se lahko vpelje, da bodo tudi privatna podjetja sprejemala v prvi vrsti vojne žrtve v službo.

Ako se vojnim žrtvam ne more dati zadostne materijalne pomoči, naj se jim vsaj nudi možnost zaslužka, da se bodo mogle kolikor toliko preživljati same.

Jako pereče vprašanje, ki bi ga vsaj lahko spravili do popolne izvršitve, so prevedbe in priznanja. Po devetih letih še nimamo priznanega celokupnega našega staleža. In če bo šlo tako naprej ne bomo imeli še dolgo vsega rešenega. Reduciranci so po večini še vedno reducirani kljub temu, da imajo že zdavnaj z ob-novami dokazane pravice, pa tudi prevedb je še dosti treba napraviti.

Naj bi se vendar našel takoj način, da se bo vse to do gotovega časa izvršilo.

Ako že ne bo potem sredstev za izplačilo pripadkov, bodo imeli dotični vsaj moralno za-dostženje, da se je njihova pravica priznala.

Zelo olajšala bi invalidsko pričakovanje hitra administracija. Ako mora prosilec čakati dolgo na rešitev vložene prošnje, je to zanj muka. On se tolaži in pričakuje, naposled pa nič ne dobi ali pa niti odgovora ne prejme. Dotične urade, ki imajo posla z vojnimi žrtva-mi, naj bi se prisililo, da hitro rešujejo v mejah možnosti pozitivno ali negativno. Zelo priklad-na bi bila res decentralizacija poslov.

Božično darilo.

Berlin, 13. decembra. Na predlog ministrskega sveta bo razdeljenih invalidom in drugim siromašnim slojem za božičnico 25 milijonov mark.

Iz poročila dnevnikov.

Ko sem to čital, sem se vprašal: »Kako je to mogoče, da Nemčija, premagana Nemčija, daje svojim invalidom za božič 25 milijonov mark, a Jugoslavija, zmagovalka, ne daje ničesar?«

Pa se mi je pojavil sam od sebe odgovor:

»V Jugoslaviji so invalidi nepotrebna stvar, za katere treba gledati, da izginejo čimpreje.«

In res je to, da smo vojne žrtve nepotrebna stvar. Res je, da se nas gleda z očmi, ki bi rade rekle, da bi bilo bolje, če bi nas ne bilo.

Tudi mi, vojne žrtve, bi bili rajši, da bi nas ne bilo, ali tu bi ne smelo biti tistega svetovnega klanja, katerega nismo povzročili mi, nego se nas je gnalo v tisto klanje s silo. In dočim so mnogi, ki danes oblastno gledajo v svet, takrat kovali bogastvo, ko je nam tekla kri iz ran in so umirali naši tovariši, so nas tolažili in nam zagotavljali, da se nas ne bo pozabilo. Danes — res nismo pozabljeni. Imamo invalidski zakon, ki nam ničesar ne daje. Nikogar pa ni, ki bi poslušal naš glas in se zavzemal za to, da se ta zakon novelira ali uzakoni docela nov, odgovarjajoč našim potrebam in našim žrtvam. Nikogar ni, da bi poskušal vsaj ublažiti trpljenje vojnih žrtev, ki še danes mnogi niso prevedeni. Nikogar ni, ki bi se zavzel, da se pripoznajo za invalide po specielni komisiji reducirani vojni invalidi, ki so invalidi ali niso mogli s papirji tega dokazati. Ironija je

to, zares, ker krogije in bajoneti niso pisali na papir, nego na telo. Ali zdrav človek tega ne zna, ali noče čitati.

Povsod v drugih državah, kar se je videlo na mednarodnem kongresu, so vojne žrtve boljše preskrbljene, nego pri nas. Avstrija plača pokojnino-invalidnino svojim invalidom mnogo bolje, nego Jugoslavija. Ali je Avstrija bogatejša, Ali je večja? Ne, ali bolj socialna je. Ministrstva za socialno politiko ne odstranja, ker ve, da je to ministrstvo najpotrebnejše. Jugoslavija ga odstranja, ker zanjo nima posebnega pomena. To je prvo božično darilo.

Zima je tu. Dolge noči in mrzle. Sneg in mokrota. Pa sem videl veliko ljudi hoditi po cesti. Brez noge — ne, imeli so leseno. Brez roke. Slep. Bolni. Prosili so. Ker ni bilo za kruh dobiti, so prosili. In dobivali so — redko, a dobivali, dinar, pol dinarja. Videl sem z njimi žene. Z njimi otročičke. Vse premrzle, slabo oblečene, trepetajoče. Otroške oči so gledale mimo hiteče v toplih oblekah. V izložbah bogastvo, sitost, igrače... In bolno je stiskalo otroška srčeca. Zakaj, oče je bil siromak brez noge, brez roke — invalid. Invalidnina pa je bila mesečno le čez 100 Din, 200 Din, 300 Din. Za to se ne da kupiti igrač. Še kruha ne vsakdanjega.

Čitam te dni v beograjski »Politiki« pre-tresljivo zgodbo. Resnična je in žalostna je. Govori ta zgodba o detetu in ženi enega, ki je poginil v vojni na fronti. Ženi je ima Persa Mi-trašinović. Njenemu otroku, Ivanki je 15 let. Živita v Beogradu. Mala Ivanka je rojena tisto leto, ki je oče Miloje moral na vojno. Trije nje-govi bratje so že bili padli, sedaj gre tudi on, da tudi on — pade.

In je padel. Žena in dete sta ostala. Po vojni je mati morala biti za perico. Tuje perilo je prala, da je zaslužila za kruh sebi in otroku. Občina beograjska jima je dala za stanovanje blizu kolodvora šupo. Ali tu so ju kmalu iz-gnali, ker so zidali na tistem mestu hotel »Pe-trograd«.

Zopet sta dobili stanovanje pri občini. Ta-ko, ki se imenuje stanovanje samo zato, ker se v njem stiska po nekoliko ljudskih življenj. Ali tudi tukaj se jima je sedaj odpovedalo.

Ivanka, učenka tretjega razreda gimnazije, je morala ribati tisto stanovanje večkrat te-densko. In druga dela opravljati. Za učenje ni bilo časa.

Da se ju niso usmili njima enaki, bili bi na cesti. Sedaj so v sobi, ki je široka meter in pol, dolga pa dva in toliko tudi visoka...

In tako dalje.

Kakor je slučaj — da, res slučaj — pri ma-teri in hčerki Ivanki, tako je tak in podoben »slučaj« pri mnogih in mnogih. In ni pomoči. Ni nikogar, ki bi se zavzel za vojne žrtve sve-tovne vojne. Božičnih daril ni, je samo nešteto velikih petkov. Socialna politika se ukinja, ali bolje, seli in združuje z narodnim zdravjem, »zarade« zdravih so velike in trpe se molče — za one pa, ki so uničeni prišli z bojnih poljan in katerim so bojišča vzela hranilca, za te pa ni nobenih »daril«.

In zopet se vsiljuje vprašanje:

»Zakaj je v drugih državah invalidsko vprašanje ugodnejše nego pri nas?«

Pa ni odgovora.

LISTEK.

Iv. VUK:

Refleksi.

1. Podedovani greh.

...Zgodilo se je, da je peščica znorelih proglasila dvorano skupnosti za svojo lastnino. To je bilo takrat, ko se je človek izneveril sa-memu sebi in se zaznamoval. Tedaj je izginila človečnost in se pojavila bestija, cinično se re-žeča, po krvi hrepeneča.

Nad vhodom v dvorano pa so zapisali: »Nebesa.«

Pred vrata je tista peščica postavila vse, ki niso ne mrzli ne topli in ukazala:

»Bogovi je naše ime. Tako nas kličite od-sihmal.«

In tisti, ki niso ne mrzli ne topli, so padli pred njimi na obličja in jih molili...

Tisočeri, izgnani iz dvorane, so pa šli svo-jo pot po cesti, na kateri je stalo zapisano s krvavordečimi črkami:

»Delo.«

Tedaj je prihitel nekdo za njimi, ki ga ni-so poznali in se jim pridružil. Rekel jim je ka-kor v pozdrav:

»Proletarci bodi vaše ime... Tak je ukaz bogov gospodarjev vaših.«

Tisočeri so ga pogledali:

»Kdo si, ki ti je bila dana ta naloga?«

Nepoznanec je sključil hrbet in rekel po-časni:

»Podedovani greh.« —

*

Zgodilo pa se je, da so se tisočeri vsi znojni in utrujeni ustavili in rekli:

»Zakaj se oddaljujemo od našega? Ali ni-smo sami krivi, da smo se dali premagati? To-liko nas je pa smo se zbal tiste peščice. Po-pravimo, kar smo zagrešili.«

Odšli so pa že zelo daleč in tam, kjer so se ustavili je bila nižina.

In ko so to sprevideli, so rekli:

»Vrniti se po poti, po kateri smo prišli je nemogoče. Zato naredimo, da bo tisto, kar je nižina enako višini; da ne bo ne nižine ne vi-šine, ko naredimo tako. Tako si bomo pogledali iz oči v oči s tistimi, ki so nas ogoljufali.«

Tisočero glav je bila ena misel in tisočero rok je izvrševalo tisto misel. Že je nastajala iz nižine višina. Že je segala malodane do tja, kjer je bilo zapisano »Nebesa«. Že se je slišal šum v dvorano in glas Proletarcev je že klical bogovom:

»Naredite prostor in slecite božanstvo. Za-kaj človek se vrača.«

Zbeganost je nastala med vsemogočnimi bogovi. Prepirajoči se med seboj za prvenstvo, so se zdajci pomirili.

»Nevarnost nam grozi,« so dejali. »Tisti, katere smo prisilili, da so nas molili in nam slu-

žili, so začeli misliti. Glejte, kam je segla že njih misel. Strašno orožje je misel.«

Proletarci so pa klicali:

»Naredite prostor. Slecite božanstvo. Za-kaj, Človek se vrača! Podedovani greh smo ubili, odrešili smo vas in nas. Zato ni več bo-gov in ni več Proletarcev, nego je zopet Človek.«

»Slišite bogokletne množice? Pokažimo jim svoje božanstvo. Mi nočemo Človeka, zakaj on nas oropa gospodstva nad množicami.«

*

Tedaj se je priplazil nek hlapec h glavariju bogov in mu zašepetal na uho:

»Napolni, o gospod, mošnjo s cekini in dai mi jo tako napolnjeno. Obljubljam ti, da raz-kropim tiste, ki ti groze.«

»Ti bi mogel, hlapec?« ga je vprašal glavlar bogov in ga ni pogledal.

Hlapec je hlapčevski prekrižal roke in skrivil hrbet.

»Rekel sem.«

Glavar bogov je pomolčal, kakor bi mislil. Nato je rekel milostno:

»Bodi!...«

Ko se je zgodilo, kakor je svetoval hlapec, je šel k prvim iz zidarjev, ki so zidali hrib. Ob-čudoval je gigantsko delo in zvito požvenklja-val s cekini.

(Dalje prihodnjič.)

Božič pa bo šel in Novo leto bo šlo, nam pa ničesar prineslo. Ako bomo molčali, namreč. Če bomo pa govorili in govorili glasno, da nas bo vse slišalo, pa ne bo brez uspeha. Uduženje vojnih invalidov je tu, ono ima da zagovori odločno in krepko:

»Nov zakon, izboljšanje, odgovarjajoč potrebam in žrtvam vojnih invalidov, naj se uza-koni.«

Politične beležke.

Prihodnjo pomlad občinske volitve po novem zakonu. Ministrski odbor za sestavo novega občinskega zakona je končal svoje delo. Sprejet je bil sistem volitev, po katerem naj bi se občinske uprave v bodoče konstituirale. Vlada bo ta projekt takoj sprejela in ga predložila narodni skupščini. Trde, da bo vlada za ta zakon zahtevala nujnost. V vladnih krogih trde, da se bodo nove občinske volitve vršile že na podlagi novega zakona in sicer najbrže že prihodnjo pomlad.

Preganjanje Jugoslovenov na Reki. Ob-lasti so začele preganjati naše ljudi. Pri naj-uglednejših Jugoslovenih je bila izvršeni cela vrsta hišnih preiskav. Policijski organi so celo med gledališkimi predstavami aretirali več naših ljudi. Enako so delali v Zadru. Fašizem pač ne more videti Slovena. Sovraštvo se rodi iz strahu.

Goriški prefekt pleni slovensko pratiko. Vse iztise goriške pratike za leto 1928., ki je bila natisnjena v 6000 izvodih, je goriški prefekt pustil zapleniti. Fašiste grize celo sloven-ska pratika.

Ustreljen litovski general. Poveljnik mesta Kovno, general Petrušis, je poslal pred par dnevi ministrskemu predsedniku Valdemarasu ultimatum, v katerem je zahteval, naj odstopi. Bil je aretiran, obsojen na smrt in ustreljen. Sodišče se je namreč prepričalo, da je general pripravil prevrat, ki je bil pa preprečen, ker je eden generalovih zaupnikov to izdal.

Samo 12 ministrov. Ministrski svet je sklenil, da se sprejme zakon o centralni upra-vi. Tako bodo skrajšana tudi ministrstva in jih bo mesto dosedanjih 18, samo 12. Dovolj jih je 12, vendar je značilno, da se ukinja tudi mini-strstvo za socialno politiko.

V Rumuniji so protižidovski izgredi. Štu-denti v Rumuniji so uprizorili židovske izgred-e. Plenili so židovske trgovine, kri židov-ska je tekla, demolirali so židovske sinagoge. V magnatski zbornici v Budimpešti je namest-nik ministrskega predsednika dr. Vass govoril o teh nemirih z nejevoljo. Zato pa je vložila rumunska vlada protest.

Delavske uredbe uveljavljene. Z 9. decem-brom t. l. so stopile v veljavo uredbe o organi-zaciji posredovanja dela, o podeljevanju pod-pore brezposelnim delavcem in o podeljevanju cenjenih posojil za zgradbo delavskih stanovanj.

Zopetno zблиžanje med Anglijo in Rusijo. V političnih angleških krogih so mnenja, da se bodo diplomatski odnosi med Anglijo in Ru-sijo vzpostavili prav kmalu.

Fašisti znajo. »Tribuna« objavlja naredbo, po kateri se vzamejo generalu Bencivengi, ki je bil obsojen v internacijo, vsi vojaški čini. Isti list poroča, da se je na zbornični seji sklenilo, staviti zakladni upravi na razpolago en milijon lir za fašistične mladinske organizacije.

Trgovinska pogajanja s Turčijo. V kratkem prično trgovinska pogajanja s turško republi-ko. Ker si lahko dobimo v Turčiji važna tržiš-ča za naše blago, polagajo gospodarske orga-nizacije na sklenitev te trgovinske pogodbe ve-liko važnost in so večinoma že zbrale vse po-trebne podatke, da bi se ta pogajanja uspešno zaključila.

Šolske reforme. Komisija prosvetnega mi-nistrstva izdeluje prosvetni program za vso državo. Šolska obveznost je 8 let. Učiteljska se preustroje. Meščanske šole ostanejo. Uni-verze morajo ostati neokrnjene.

Italija se hoče pomiriti s Francijo. Prija-teljska pogodba med Jugoslavijo in Francijo je Italijo presenetila. Italijanski listi so to pogod-bo omalovaževali in se ji posmehovali, da pri-krijejo pred svetom poraz Italije. Sedaj išče Italija prijateljskega sporazuma s Francijo. Chamberlain naj bi posredoval.

Ukradeni grški mobilizacijski načrt. Te dni je bil izvršen vlom v urade grškega gene-ralštaba četrte armade. Ukradeni so bili vsi mobilizacijski načrti.

Poljsko-litavski spor. Spor med Poljsko in Litvo je bil tako oster in napet, da je bilo pričakovati vojne. Društvo narodov je posredo-valo in posrečilo se mu je, spor poravnati. Poljska je priznala neodvisnost Litve.

Litva in Vatikan. V prostorih vatikanskega državnega tajništva so bile v soboto izme-njane ratifikacijske listine o konkordatu med Litvo in Vatikanom.

Komunistična revolta na Kitajskem. V Kan-tonu so na povelje generala Cangtsolina vprizorili revolucijo kot protest proti poveljstvu generala Cangkajška nad nacionalističnimi četami. 20.000 komunistov se je uprlo. Razorožili so policijo in prevzeli kontrolo. Mesto je polno oboroženih kmetov in delavcev z rdečimi trakovi na rokah. Kanton je v posesti revolucio-narnih delavskih in kmečkih množic.

Razorožitvena konferenca je zasedala v Zenevi. Udeležili so se je tudi Rusi. Biti so prava senzacija. Litvov je predlagal, da se vse bojne sile razpuste. Iudi drugi so govorili, a se jim ruski predlog ni dopadel. Nato se je konferenca zaključila, da se zopet enkrat se-stane — zaključila ni ničesar.

Naše gibanje.

IZ UPRAVNIŠTVA.

Oni novi naročniki, ki do danes še niso vposlali naročnine, se opozarjajo, da to čim-preje storijo, ker se jim bo v nasprotnem slu-čaju s 1. januarjem 1928 list ustavil. Položnice so jim bile vposlane s prvo številko.

Okrožnice je razposlala uprava našega li-sta vsem Krajevnim odborom kako naj nabi-rajajo naročnike. Opozarjamo, da se vsi Krajev-ni funkcionarji lotijo agilno dela, da bodo za-dostili pogojem. Par Krajevnih odborov je zbra-lo že precej novih naročnikov. Vidimo, da gre akcija lahko, samo delati je treba, ker samo ob sebi ne pride nič. Ne more pomagati noben izgovor, pri nas ne gre, zakaj gre drugod, saj so povsod enake razmere. Začnimo sedaj rav-no z novim letom, da bomo imeli naš list veli-ko bolj razširjen, večji in lepši. K okrožnici moramo pripomniti, da naj Krajevni odbori za pobiranje naročnine nabavijo posebne knjižice, v katerih naj vodijo račune in ne na poli pa-pirja, kakor omenja okrožnica. Torej tovariši na delo, da bomo videli uspeh.

Izredne podpore. Na priporočilo Krajev-nega odbora Uduženja vojnih invalidov v Ma-riboru in potom intervencije narodnega po-slanca gosp. Žebota so prejeli od ministrstva za socialno politiko gosp. dr. Gosarja iz inva-lidskega fonda podporo sledeči člani iz Mari-bora in sicer: Franjo Klaneček Din 800, Brun-čič Alojz Din 400, Standeker Karol Din 600, Kaučič Jožef Din 500, Jakob Vertič Din 300, Krojz Alojz Din 400, Petek Alojz Din 600, Ste-pihar Ferdinand Din 300, Kugler Jurij Din 100, Ana Kočevar Din 400, Knezer Rozalija Din 500, Bohak Terezija Din 500, Mlinarič Marija Din 300, Straus Terezija Din 300, Simončič Marija Din 300, Jera Pernat Din 500, Ivana Burg Din 300, Topolčnik Marija Din 300, Kanzler Eli-zabeta Din 700. Skupaj Din 8100. Iskrena hvala.

Značke. Središnji odbor ima zopet v zalogi naše značke. Ako jih članstvo želi, naj se obr-ne potom Krajevnih odborov na Oblastni od-bor, da bo vedel koliko značk bi bilo naročiti.

Za spominski album. Zveza bivših sloven-skih vojakov namerava izdati spominski al-bum iz svetovne vojne. Kdor izmed naših tova-rišev ima doma lepe slike z bojnih poljan, ujetništva itd., naj jih izvoli poslati na Oblastni odbor uduženja vojnih invalidov. Slike bo dobil vsak pozneje nepokvarjene nazaj. Tudi lepe doživljaje, popise in črtice se more na-pisati in poslati, da pridejo eventualno v album, ali pa se objavijo kje drugod.

Uduženje vojnih invalidov, Krajevni od-bor v Mariboru, je po odobritvi Oblastnega od-bora v Ljubljani v tekočem letu obdaril zopet nekaj najpotrebnejših članov z malimi denar-nimi zneski in sicer so prejeli: Verdnik Franjo iz Jelovca pri Mariboru Din 100, Drobnič An-ton iz Rošpaha pri Mariboru Din 150, Šorman Adolf iz Sv. Jurja na Pes. pri Mariboru Din 200, Senekovič Julijana iz Maribora Din 200, Witzler Marija iz Maribora Din 50, Rat Ceci-lija iz Studencev pri Mariboru Din 200, Jonas Rozalija iz Maribora Din 100, Žaucer Roza iz Janževega vrha pri Mariboru Din 50, Maroh Ana iz Loke pri Framu, okraj Maribor Din 100, Kanzler Eliza iz Maribora Din 100, Vertič Ja-kob iz Maribora Din 100, Čerpes Mijo iz Ma-ribora Din 350, Šmigoc Jožef iz Pobrežja pri Mariboru Din 100, Planinc Ernest iz Maribora Din 100, Gašporn Genovefa iz Maribora Din 100, Čagran Ana iz Tezna pri Mariboru Din 100, Vabšek Jurij iz Maribora Din 200, Kugler Jurij iz Maribora Din 100, Ferk Julijana iz Stu-dencev pri Mariboru Din 100, Švan Marija iz Maribora Din 100, Bec Silvester kot potujoči Din 50. Skupaj Din 2650. Od dne 1. I. do 30. XI. 1927 se je na podporah najpotrebnejšim članom izplačalo Din 4625, iz česar je razvid-no, da se Uduženje vojnih invalidov, Krajevni odbor v Mariboru, za svoje članstvo hvale-vredno zanima. Nadaljne prošilce, kateri so vložili prošnje za podporo za božične praznike, se objavi v prihodnji številki.

Krajevni odbor v Zagorju priredi v nede-ljo, dne 18. t. m. v društvenem domu na Lokah gledališko predstavo »Mrak« ob 4. uri popol-dne. Tovariši in tovarišice se vabijo in napro-šajo k agitaciji.

Krajevni odbor UVI v Ljubljani namerava prirediti svojim revnim, podpore potrebnim članom skromno božičnico, ako bo akcija, ki jo je odbor uvedel, uspela. Res revni člani naj takoj, najkasneje pa do 20. t. m. opoldne vlož-e pismene ali ustmene prošnje, ker se na po-zneje došle ne bo moglo ozirati.

Krajevni odbor v Ptuj za božičnico. Iz čistega dobička tombole ter rednega podpor-nega fonda se je posrečilo Krajevnemu odboru napraviti podporno akcijo za Božič. Sklenjeno je, da se nabavi fina bela moka, katero bo odbor delil med revne člane in članice, da si bodo mogli za praznike privoščiti kaj boljšega. Odbor pa prosi cenj. trgovce in druge, da iz-volijo tudi v drugi obliki pripomoči k tej ak-ciji bodisi v denarju ali kakršnemkoli blagu. Naj torej ne odvrtaajo naših nabiralcev.

Člane in članice ptujskega Krajevnega od-bora, in sicer revne, ki so plačali članarino, opozarjamo, da naj se prijavijo ustmeno ali pismeno v pisarni Krajevnega odbora v Ptuj. Predložiti pa morajo potrdilo one občine, v kateri stanujejo, da so siromašni in koliko imajo otrok.

Dobrodelni plesni venček. Uduženje voj-nih invalidov v Mariboru priredi pod pokro-viteljstvom Velikega župana mariborske obla-sti gosp. dr. Schaubach-a dne 7. januarja 1928 ob 20. uri v »Unionski dvorani« plesni venček v korist najrevnejših članov.

Slavno občinstvo se že danes opozarja, da bo ta prireditev ena izmed najlepših zabav predpustnega časa.

Občni zbor Kraj. odbora UVI Celje. V ne-deljo, dne 8. januarja 1928, se vrši 8. redni občni zbor Kraj. odbora UVI Celje, in sicer v mali dvorani Narodnega doma v Celju ob 9. uri dopoldne. Ker je občni zbor važen za vse član-stvo uduženja, da se vsaj enkrat v letu skup-no pogovorimo o našem delu, naših težavah, kakor tudi o uspehih, naj se vsak član ali čla-nica udeleži tega zborovanja. Kajti vsako leto enkrat se moramo toliko žrtvovati, da posve-timo za par ur naše misli naši skupni borbi ter se na ta način zopet okrepimo za našo bodo-čnost.

Iz Celja. V petek, dne 9. t. m. smo spre-mili k večnemu počitku bivšega odbornika in dol-goletnega člana tuk. Kraj. odbora tov. Franja Kokolja iz Gaberja pri Celju. — Kakor že do sedaj mnogim žrtvam svetovne vojne, je tudi njemu ugasnila luč življenja zavratna bolezen kot posledica bivše vojne. Pokojnik je bil dru-žaben in agilen član našega uduženja. Zato je imel lepo udeležbo pri pogrebu. Blagemu tova-rišu ohranimo neminljiv spomin, njegovim so-rodnikom pa izrekamo naše sožalje.

Naši stiki s čehoslovaškimi invalidi. Ob-lastni odbor je dobil vabilo iz Brna od Svaza Čsl. valečnih poškozencu, da navežemo me-sebojne prijateljske stike in skupno delo. Od-zvali smo se z veseljem in si izmenjali naši glasili ter nekaj drugega tiska. V zadnjem do-pisu nam zveza iz Brna javlja, da ima 19. t. m. svoj plenarni sestanek, na katerem bodo raz-motirali o našem skupnem delovanju ter nam poslali svoje smernice. Ker upamo, da bo tak stik mnogo podkrepil obojno akcijo, pozdrav-ljamo navezane stike in našo bratsko čehoslo-vaško organizacijo.

Kdor hoče dobiti avtomobil, naj igra v prvi veliki loteriji Središnega odbora Uduže-nja vojnih invalidov. Ta dobrodelna loterija obsega 25 dobitkov, in sicer luksuznih 5 sedež-nih avtomobilov znamke »Praga«. Čisti dobi-ček loterije se uporabi za pomoč vojnim žrtvam, en del pa za proslavo 10 letnice zloma solunske fronte. Vsled malega števila srečk, se je morala ustanoviti cena posamezni po 100 Din. Vlečenje bo 15. januarja 1928. Opo-zarjamo naše tovariše in tovarišice, posebno razpečevalce in trafikante, da naroče srečke. Zasluži se pri vsaki srečki 10 Din, zato nudi razpečevanje lep zaslužek. Srečke se lahko prodajo posebnó pri imovitejših slojih. Ker se bliža vlečenje, je treba naročiti hitro. Pošlje naj se kar vsota na Oblastni odbor.

Invalidska zadruga v Beogradu je napra-vila svojo drugo veliko loterijo za gospodarsko jačanje vojnih žrtev. Loterija ima 20.000 lepih dobitkov v skupni vrednosti 1 milijon dinar-jev. K temu pa srečke niso drage, ker stane po-samezna le 10 Din. Ta loterija ima pa možnost, da je lahko vsaka srečka dvakrat vlečena. Ako pri prvem kolu ne zadene, velja brez vsakega doplačila za drugo kolo. Prvo vlečenje se vrši 9. januarja 1928, in sicer samo za 600 dobitkov v vrednosti 200.000 Din. Ostali dobitki pridejo na vrsto pri drugem vlečenju. Pri prvem vle-čenju bo zadeta lesena prenosljiva hiša z dve-ma sobama in kuhinjo ter mnogo različnih ur,

tepihov in tkanin. Pri drugem vlečenju pa vila ob morju, avto, različne zlatnine itd. Srečke ima tudi naš Oblastni odbor v zalogi. Priporočamo jih razpečevalcem, posebno trafikantom proti dovoljeni proviziji 20%. Naročajte jih proti takojšnjemu plačilu. Nujno, ker čas je kratek.

Razpis tob. trafike. V Zabukovcih pri Grižah je razpisana tob. trafika, katere letni čisti dobiček je do sedaj znašal Din 552. Vojni invalidi in voj. vdove, ki so po inv. zakonu zaščiteni in se za podelitev te trafike zanimajo, se pozivljajo, da se zgledajo najkasneje do 28. t. m. v pisarni Kraj. odbora UVI v Celju, Invalidski dom, kjer dobijo nadaljne informacije.

Zahvala. Podpisani se lepo zahvaljujem vsem svojim dobrotnikom, gospodom in gospe v Ljubljani in jim voščim vesele praznike ter srečno novo leto, zlasti gospej Lavričevi in gospej Hofbauerjevi, cenjenim damam od kluba Primork in Kola Jugoslovanskih Sešter. Vojni invalid Jožef Kobal, Vrbljenje 50.

Za tiskovni sklad sta darovala tov. Jakob Avžner iz Dramelj pri Celju 10 Din in tov. Franc Skoberne iz Celja 15 Din. Lepa hvala.

Druge novice.

Balkanska konferenca za gospodarsko zblizanje balkanskih držav bo v dneh od 13. do 20. t. m. v Bukarešti. Konference se udeležijo: Jugoslavija, Rumunija, Grška in Bolgarska.

Vsled uvedbe osemurnika v Nemčiji so zagrozili lastniki plavžev in težke kovinske industrije, da bodo zaprli vsa svoja podjetja, vsled česar bi bilo takoj 250.000 delavcev brez dela.

Litvinov je podpisal mednarodni dogovor iz leta 1925, po katerem se signatarne države obvezujejo, da ne bodo v vojni uporabljale strupenih plinov niti bakterij.

Koliko zasluži država pri vsakem žrebanju razredne loterije? Vseh srečk državne loterije je 250.000 (dvakrat po 125.000, ker je vsaka številka dvojna). Vsaka cela srečka stane 500 Din za vseh pet razredov igre. Če proda država vseh 250.000 srečk, prejme 125.000.000 dinarjev. Po igralnem načrtu pa znaša vsota vseh dobitkov 82.000.000 dinarjev, torej ostane državi še vedno 43 milijonov Din, od katerih pa je treba seveda odračunati režijske stroške.

Pisemska tajnost za pisma iz tujine je v Italiji odpravljena in fašisti smejo odpreti vsa pisma.

Spor med prometnim ministrstvom in lastniki premogovnikov. Prometno ministrstvo je ustavilo vsa naročila premogovnikov in zahtevalo nižje cene. Premogovniki so pa ustavili delo. S tem je tretji, rudar, bil hudo udarjen. Že itak mizerne plače so se postale s tem manjše, ker se je zmanjšal delovni čas. Sedaj se je dosegel zopet sporazum kakor glede cene, tako glede davkov in sicer do 1. aprila 1928. Sedaj so rudarji zopet na delu. Vsi taki spori udarjajo vedno tiste, ki morajo delati za vsakdanji kruh.

Odprava vizum med Nemčijo in Jugoslavijo. V Berlinu sta bili med nemškim državnim tajnikom zunanjih zadev in jugoslovenskim poslanikom Balugdžićem izmenjani noti, s katerima se popolnoma ukine vizum v nemško-jugoslovenskem potniškem prometu. Vizum se je odpravil s 5. decembrom. Odprava vizuma stremi predvsem za tem, da se dvigne tujski promet med obema državama.

V boju z volkom podlegel. V Hercegovini so volkovi sedaj, ko je nastopil hud mraz, v večjih čredah začeli napadati drobnico tamošnjih kmetovalcev. V selu Dobrigošču se je v kratkem že drugič pripetilo, da so volkovi napadli pastirje in ovce na paši. Pastir Ilija Pjevo, ki je branil svoje ovce, je skušal pregnati volka ter se spustil z njim v borbo na življenje in smrt. Borba je trajala skoro pol ure. Končno je 14-letni Ilija onemogel. Ko je prispela pomoč, je bilo že prepozno. Pastir je bil že mrtev.

Žene v Bosni zahtevajo volilno pravico. Sarajevsko žensko je narodnim poslancem iz Bosne izročilo resolucijo, v kateri zahteva, da se v uredbo o občinskih volitvah v Bosni in Hercegovini sprejme določilo, po katerem bi tudi žene imele volilno pravico.

Atentat na električno centralo v Sofiji. V Sofiji je bil izvršen atentat na električno centralo. Po celem mestu je naenkrat zavladala tema in so se električni tramvaji ustavili. V mestu je nastala velika panika in ljudstvo se je šele potem pomirilo, ko je vojska in žandarmerija zasedla ulice. Atentatorjev niso dobili.

Ženski policaji v sovjetski Rusiji. V Kercu so izpolnili za poizkušnjo štiri vakantna mesta policijskih stražnikov z ženskami. Do spomladi nameravajo sprejeti v policijsko službo toliko žensk, da bo znašalo število ženskih policajev 20% števila kora. Tudi v armadi nameravajo vzpostaviti ženske bataljone.

Zveza narodov je priznala nemškim nezakonskim materam v Gornji Šleziji, da smejo svoje otroke prijaviti v nemških manjšinskih šolah.

V Perziji izhaja že pet ženskih časopisov, ki so v službi ženske emancipacije.

Novi turški proračun izkazuje 206.298.045 turških funtov dohodkov in 206.291.688 turških funtov izdatkov. (En turški funt je okoli 25 dinarjev.)

Rumunski proračun izkazuje nad 38 milijard lejev izdatkov. Glavni izdatki so iza finančno ministrstvo

(skoraj 15 milijard), vojno 7-8, prosveto 4-7, notranje 2, vere 1-2, kmetijstvo 1-3). Železnice imajo samostojen proračun, ki znaša preko 12 milijard lejev.

Smrtna kazen za podkupnino v Rusiji. Neki finančni upravitelj je bil zaradi sprejemanja podkupnine in zato, ker je trgovcem zniževal davke, obsojen na smrt. Ker je bila pa za podkupovanje smrtna kazen z manifestom odpravljena, se bo njegov zločin kvalificiral kot protirevolucionarni zločin gospodarske narave.

Viharji na Španskem sino divjajo. Toča je uničila vso oranžno letino. V več mestih valence so reke poplavlje pokrajino. Pri Malagi je skočil s tira ekspresni vlak. V gibraltarski ozini divja silen vihar.

Mrtvaško glavo kuhar v loncu. V mrtvašnici v Trbovljah je te dni nekdo opazil, da se kuri. Kadoveden, kaj mora to biti, je šel in pogledal. Resenečen je opazil, da se v loncu, ki je bil pokrit z lopato, kuha mrtvaška glava. Glava je bila ze tako skušana, da je meso odstopilo. V mrtvašnici je bil taceš grobar. Ko je videl, da je zasačen, je prišel v veliko zadrego. Uvedena je najstrožja preiskava, ki pa še ni zaključena.

Srnjak se zapletel v žično ograjo. Te dni so bili v kočevskih hribih lovci na lovu in so psi spodili srnjaka, ki jo je ubral proti vasi Vrčice nad Semičem. V svojem divjem begu ni zapazil visoke žične ograje, v katero se je zagnal s tako silo, da se zrušil na tla. Takoj pa se je zopet pobral in poskusil ograjo preskočiti. Skok se mu pa ni posrečil in je padel nazaj na hrbet. V tem trenutku je prispel g. Venetič in zgrabil srnjaka za sprednje noge. Srnjak se je pohlevno vdal. Seveda so bili kmalu na licu mesta tudi psi, katere je moral g. Venetič odganjati, da je srnjaka ubranil pred njimi. Prigal ga je v hišo in privezal, nakar je srnjak lepo legel, da bi se odpočil od velike utrujenosti. G. Venetič je triletnega, 28 kg težkega srnjaka izročil najemniku lova.

Podnevi berač, ponoči gospod. V Chicagu v Ameriki živi neki dr. Jechil, ki je podnevi beračil, a ponoči veseljačil po zabaviščih. Njegovo dvolično življenje je odkrila njegova lastna žena in ga ovadila sodišču. Podoben primer je bil te dni odkrit zopet v Chicagu. Neki Johnson, ki se je izdajal za trgovca in se nedavno oženil, je bil tudi od lastne žene razkrinkan kot dvoživka. Johnson je podnevi beračil, ženi je pa vedno natvezil, da se vozi v trgovino izven Chicaga. Johnsonov zakon je bil razveljavljen, a možak sam je moral v zapor.

V Juljski Krajini hočejo slovenščino popolnoma iztrebiti. Te dni so v Italiji proslavljali deveto obletnico zmage, katere je italijansko časopisje vedno polno in katero presoja inozemstvo popolnoma drugače. Slovesnosti so se vršile tudi v popolnoma slovenskih krajih. V Bazovici je neki govornik omenil, da se bo v Juljski Krajini vedno bolj širil italijanski jezik, ki bo pregnal slovenščino, zadnji ostanek barbarske vladavine. Italijanska širokousta gobezdavost je brezmejna, neprestano govori o stari italijanski kulturi in se baha z njo, žal pa od tiste stare italijanske kulture danes v Italiji ne vidimo mnogo. V res kulturni državi bi bil izrodek fašizma nemogoč. Budalosti in grda nasilja, ki jih zakrivljajo naduti fašistični voditelji, pač v vsem svetu utrjujejo prepričanje, da je Italija danes ena kulturno in prosvetno najbolj zaostalih držav v Evropi.

Zdravje.

Prehrana in zdravje. Mnogo bolezni si nakoplujemo s tem, da jemo, česar bi ne smeli jesti, ali pa da ne jemo, kar bi morali zauživati. V mladih letih vprašanje prehrane ni tako važno, kajti mlademu krepkemu želodcu skoroda nobena hrana ne more do živga, vendar se pri slabotnih neprimerna hrana pozneje maščuje. V poznejši dobi se pa pojavi pri človeku nagnjenje k raznim boleznim. Te bolezni so večinoma posledica nepravilne prehrane. Spočetka človek take zahrbtnje bolezni niti ne opazi, pozneje pa postane zelo občutna bolezen.

S pravilno prehrano lahko večino teh bolezni preprečimo ali vsaj znatno ublažimo. Zato lahko vsaka skrbna mati mnogo stori za zdravje svoje rodbine. Znano je, da ista hrana v enaki množini ne prija enako vsem članom rodbine. Drugačna mora biti hrana za človeka, ki ima lahko delo, kakor za onega, ki opravlja težko delo. Kdor se mnogo giblje v prosti naravi, mora imeti drugačno hrano kakor oni, ki pri svojem poklicu večinoma sedi. Drugače je treba kuhati za zdrave ljudi kakor za bolnike.

Seveda gospodinja nima vedno toliko denarja na razpolago, da bi bilo mogoče ustreči vsem rodbinskim članom. Vendar se pa dá to do gotove meje storiti. V tem pogledu nam pomaga narava sama, ki regulira prehrano na ta način, da nudi človeku tek do te ali one jedi, dočim so mu druge jedi zoprne. Ako človeku nobena jed ne tekne, lahko sklepamo, da človekovo telo ni v redu. Najboljši zdravnik v takem primeru je post. Zanimivo je, da bolne živali sploh ne jedo. Hrana, ki jo uživamo pre-pogosto, se nam pristudi. To pomeni, da je telo prena-sičeno s to enolično hrano in da hoče imeti izpremembo. Otroci mnogokrat nočejo jesti goveje juhe in mesa, pač pa zahtevajo sadje in močnate jedi. Takim željam je ustreči, ako je le mogoče. Včasih se pa človek vendarle ne sme zanesti na tek. Tako n. pr. tekne bolniku pri tifusu solata, ki je pa ne sme jesti, ker bi povzročila smrt.

Skrbna gospodinja mora dobro vedeti, kaj komu tekne in kaj ne. To izve iz primernih kuharskih knjig, ki razpravljajo o primerni prehrani. Eno načelo pa velja splošno, in sicer, da je hrana tem boljša, čim enostavnejša in skromnejša je. Zato so bili ljudje včasih tako zdravi in zato je sedaj na svetu tako malo zdravih ljudi.

Raznoterosti.

Nekaj o solcu in solčnih pegah. Vzvišeno nad naše pojme plava ogromna solčna krogla v vsemirju. Ogromna je njegova razdalja od naše zemlje, znaša 150 milijonov kilometrov. Tudi sile, ki jih daje od sebe, se dajo izraziti s števkami, o katerih je stvarna predstava skoraj nemogoča; samo sile, ki jih daje solnce od sebe v obliki toplote in svetlobe, znašajo 580.000 trilionov konjskih sil. Trilion je število, ki ga s števkami zapišemo z dvanajstimi ničlami (1.000.000.000.000).

Preden so iznašli daljnogled, v starem in tudi še v srednjem in novem veku, so mislili, da je solnce večna luč, ki jo je stvarnik ustvaril, prižgal in postavil na firmament, da nam večno svetli. Razumljivo, da ljudje takega naziranja niso bili prav nič veseli, ko je Galilej odkril solčne pege. Iz tega duševnega razpoloženja je tudi razumljivo, da so se nekateri branili pogledati v daljnogled, samo da ne bi izgubili vere v neomadeževanost solca.

Modernega človeka seveda take misli ne vznemirjajo več, nasprotno, naši učenjaki se oborožujejo z vedno boljšimi daljnogledi in raznimi drugimi pripravami, da bi čim bolj spoznali naravo in njene skrivnosti, da, še več, svoje znanje o svetu in vsemirju hočejo tudi tehnično izkoriščati.

Solčne pege niso vedno enake, temveč se neprestano izpreminjajo. Uprav zdaj, leta 1927., se bližamo dobi največjih solčnih peg. Že leta 1926. so se pokazale solčne pege v izredni velikosti. Takrat se je veliko govorilo in pisalo o vplivu teh peg na našo zemljo. Splošno se pripisujejo viharji, ki so takrat divjali po nekaterih krajih, solčnim pegam, ki so v onih dneh krožile nad srednjim delom solčne oble. Kdo ve, kaj nas še čaka v naslednjih dveh letih, za kateri se napovedujejo ogromne tvorbe solčnih peg. Kajti videti je, da bo spadalo delovanje solca, ki se nam napoveduje, med najpomembnejše, kar so jih do zdaj opazovali. To je dovolj vzroka, da se učenjaki z vsemi sredstvi trudijo, da bi čim več odkrili o površju solca ter pojasnili pojav solčnih peg in podobnih prikazni.

Za raziskovanje solčnih peg si je pridobil največ zaslug nemški zvezdoslovec Schwabe, ki je več desetletij opazoval solnce in preštel pege na njem. Ta učenjak je po petindvajsetletnem opazovanju odkril v štiridesetih letih minulega stoletja, da se pojav solčnih peg od časa do časa ponavlja. Leta 1852. se je lotila te zadeve zvezdarna v Zürichu ter nadaljevala redno opazovanje solca. Od tega časa opazujejo v tej zvezdarni vsak dan solčne pege ter proučujejo njihov vpliv na pojme na zemlji, zlasti na vreme.

Da vplivajo solčne pege na električne pojave na naši zemlji in na ljudi, ki so občutljivi za vreme, je že zdavnaj znana stvar. Da pa prihajajo iz solčnih peg naravnost smrtonosni žarki, so raziskovalci solca dognali šele v najnovšem času.

Francoski zdravnik in zvezdoslovec Maurice Faure (Moris For) je statistično (s podatki) dokazal, da se število dnevnih primerov smrti in število ter velikost solčnih peg čudovito ujemata, to je, če je kak dan mnogo solčnih peg izredne velikosti, umrje veliko ljudi, nasprotno pa, če je malo solčnih peg in so te manjše, je tudi primerov smrti malo. To odkritje je učenjaka silno presenetilo in so veliko o njem govorili.

Gotovo je, da bo znanost še marsikaj odkrila na solcu ter nam pojasnila stvari, ki so nam danes še skrivnost, vendar moramo priznati, da spada opisano odkritje med najpomembnejše, ker gre tu za najpoglavitejšo človeško zadevo, za njegovo življenje. In ali ni čudno, da je solnce, ki nam je veljalo doslej kot vir in ohranitelj vsega življenja, lahko včasih tudi znanilec smrti?

Ženitovanski posredovalci na Kitajskem. Kakor v Evropi tako obstoje tudi na Kitajskem ženitovanski zavodi in posredovalci. Tozadevna kupčija je zelo cvetoča. Seveda je med evropskimi in kitajskimi posredovalci bistvena razlika in že način posredovanja samega priča, da Kitajci ženitovansko posredovanje povsem drugače pojmujejo nego mi. Ženitovanskih posredovalcev na Kitajskem kar mrgoli in njihovi običaji so vsekakor zanimivi. Posredovlec nima morda na razpolago le slik in fotografij deklet, ki bi se rade poročile, marveč dekleta sama. Seveda mora zanj plačati okroglo vsotico, ki se pa rentira. Največje kupčije delajo posredovalci z »inozemskimi« Kitajci. V Ameriki, Avstraliji in Evropi bivajočim Kitajcem čisto primanjkuje žen. Zato se obračajo pismeno na posredovalce v Pekingu ali Hongkongu. Taka pisma so včasih prav zanimiva. Tako je pisal nedavno neki Kitajec iz mesta Cincinatti v Ameriki: »Sem ugleden trgovec v Cincinattiju, sin nebeškega kraljestva in bi si želel ženo iz domovine. Rodil sem se ob obrežju mogočne in največje reke Jangtsekiang na svetu in tudi moja žena naj bo od tam. Njen dih naj sliči balzamu, njeni nohti naj bodo dolgi štiri palce(!), njena koža naj bo podobna breskvi. (Dolgi nohti namreč pričajo, da je iz boljše hiše in da ni vajena težkega dela.) Njene nožice morajo biti drobne, biti mora devica in stara 15 let. Njeni zobje se morajo blesteti kot slonovina, njene trepalnice morajo biti dolge, njene oči morajo žareti kakor zvezde na jasnem nebu.«

Če je posredovalec ugodil vsem pobožnim željam bogatega sina nebeškega kraljestva, ni znano.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov.
Odgovorni urednik: Stanko Tomc.
Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.
Zanjo odgovarja: France Štrukelj.